

СПРАВА «МАКАРЕНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE MAKARENKO AND OTHERS v. UKRAINE)

(Заява № 53747/09 та 4 інші)

Стислий виклад рішення від 16 вересня 2021 року

У цій справі згідно з твердженнями заявників кожен з них зазнав жорстокого поводження працівників міліції під час затримання та/або після затримання з метою отримання зізнавальних показань у зв'язку з підозрою у скоєнні злочину. Другого заявника було свавільно позбавлено свободи 11 квітня 2013 року з 06 год 00 хв до 19 год 20 хв, а подальше тримання його під вартою не ґрунтувалось на відповідних і достатніх підставах, зокрема у зв'язку з відсутністю обґрунтованої підозри щодо вчинення ним інкримінованого йому злочину.

Незважаючи на скарги заявників на жорстоке поводження, прокуратурами не порушувалися кримінальні провадження за фактом жорстокого поводження або порушувалися та закривалися у зв'язку з відсутністю ознак такого поводження чи у зв'язку із закінченням строку давності притягнення до кримінальної відповідальності.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявники скаржилися за різними положеннями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) на жорстоке поводження з ними працівників міліції та непроведення належного розслідування відповідних скарг. Європейський суд вирішив розглянути ці скарги за статтею 3 Конвенції. Другий заявник також скаржився за пунктами 1 та 3 статті 5 Конвенції на його свавільне затримання 11 квітня 2013 року та необґрунтоване подальше тримання під вартою.

Щодо скарг заявників за статтею 3 Конвенції Європейський суд, посилаючись на рішення у справі «*Каверзін проти України*», вказав, що небажання органів державної влади забезпечити оперативне та ретельне розслідування скарг на жорстоке поводження працівників правоохоронних органів становить системну проблему. Європейський суд зазначив, що проведені на національному рівні розслідування не свідчили про серйозні спроби встановити факти жорстокого поводження із заявниками працівників міліції. Європейський суд зауважив, що ці скарги є ще одним прикладом незабезпечення оперативного та ретельного розслідування та констатував порушення статті 3 Конвенції.

Розглянувши всі наявні у нього матеріали щодо скарг другого заявника за пунктом 1 статті 5 Конвенції, та посилаючись на свою практику у справах проти України, Європейський суд дійшов висновку про порушення цього положення Конвенції. Також Європейський суд вказав, що немає потреби у розгляді прийнятності та суті решти скарг другого заявника за статтею 5 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Вирішує об'єднати заяви;*

2. *Оголошує* прийнятними скарги на стверджуване жорстоке поводження працівників міліції та непроведення ефективного розслідування у зв'язку з цим, висунуті у всіх заявах, а також скаргу на позбавлення свободи 11 квітня 2013 року, висунуту у заяві № 41415/13;

3. *Постановляє*, що було порушено статтю 3 Конвенції у зв'язку з непроведенням національними органами влади ефективного розслідування скарг на жорстоке поводження працівників міліції, висунутих усіма заявниками;

4. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 5 Конвенції у зв'язку зі скаргою на позбавлення свободи 11 квітня 2013 року, висунутою у заяві № 41415/13;

5. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати питання прийнятності та суті інших скарг, висунутих за статтею 5 Конвенції у заяві № 41415/13;

6. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені у таблицях в додатку, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

7. *Відхиляє* решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції».